

بازخوانی تحریم‌های اقتصادی

به همراه لوح فشرده شامل جزئیات مطالعات موردی تحریم‌ها

ترجمه نادر جعفری

عنوان و نام پدیدآور	بازخوانی تحریم‌های اقتصادی: به همراه لوح فشرده ... / مؤلف: گری کلاید هافبائور ... و دیگران؛
مشخصات نشر	ترجمه نادر جعفری؛ ابه سفارش کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: طلوع دانش، ۱۳۹۲؛
مشخصات ظاهری	۴۶۴ ص. مصور، جدول، نمودار و لوح فشرده؛
شابک	978-600-6637-14-3
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا؛
یادداشت	عنوان اصلی: Economic Sanctions RECONSIDERED, 3rd ed, 2007
یادداشت	مؤلفان: گری کلاید هافبائور، جفری جی. شات، کیمبرلی آن البیت، باربارا آگ؛
یادداشت	کتابنامه؛
موضوع	تحریم‌های اقتصادی؛
موضوع	تحریم‌های اقتصادی - نمونه پژوهی؛
شناسه افزوده	هافبائور، گری کلاید؛
شناسه افزوده	Hufbauer, Gary Clyde
شناسه افزوده	جعفری، نادر، ۱۳۵۹، مترجم؛
شناسه افزوده	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران؛
رده‌بندی کنگره	HF۱۴۱۳/۵/۲ ۱۳۹۲
رده بندی دیویی	۳۳۷/۱۱۷
شماره کتاب‌شناسی ملی	۳۳۴۷۱۴۴

بازخوانی تحریم‌های اقتصادی

به همراه لوح فشرده شامل جزئیات مطالعات موردی تحریم‌ها
مؤلفان: گری کلاید هافبائور، جفری جی. شات، کیمبرلی آن البیت، باربارا آگ

مترجم: نادر جعفری

ویراستار: شراره شیخ‌بهایی

لیتوگرافی و چاپ: ابرار

ناشر: طلوع دانش

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ ۶۰۰-۶۶۳۷-۱۴ ۳

کشتیرانی جمهوری

جمهوری اسلامی ایران

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران است.

آدرس: خیابان پاسداران، تقاطع شهید لواسانی (فرمانیه)، برج آسمان، شماره ۵۲۳، صندوق پستی ۱۳۱۱-۱۹۳۹۵،

تلفن: ۲-۲۳۸۴۳۵۷۱ (۹۸۲۱)، فاکس: ۲۶۱۰۰۴۱۴ (۹۸۲۱)

صفحه	فهرست مطالب
۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	پیش درآمد.....
۱۷	سیاست‌گذاری.....
۱۹	۱. کلیات.....
۲۰	روش مطالعه موردی.....
۲۵	کشورهای تحریم‌کننده و انگیزه‌های آنها.....
۳۰	محدودیت به کارگیری تحریم‌ها.....
۳۳	بررسی سوابق تحریم‌ها.....
۴۸	ترتیب مطالب کتاب.....
۵۰	ضمیمه ۱-الف.....
۷۳	۲. تحلیل کارآمدی تحریم‌ها.....
۷۳	ساختار رویداد تحریم.....
۸۵	چهارچوب تحلیل.....
۸۸	اهداف سیاست خارجی.....
۹۲	بررسی متغیرهای مؤثر بر هزینه‌های تقابل و تمکین.....
۱۰۷	۳. متغیرهای سیاسی.....
۱۰۸	ایجاد تغییرات متوسط در سیاست خارجی.....
۱۱۱	تغییر رژیم.....
۱۱۴	ایجاد اختلال در ماجراجویی‌های نظامی.....
۱۱۶	تضعیف توانایی‌های نظامی.....
۱۲۰	سایر تغییرات سیاستی مهم.....
۱۲۱	سیاست، جنگ سرد و کشورهای هدف تحریم.....
۱۲۳	ضمیمه ۲-الف.....
۱۳۷	۴. متغیرهای اقتصادی.....
۱۳۷	اندازه کشورهای تحریم‌کننده و تحریم‌شونده.....
۱۳۸	مراودات تجاری.....
۱۴۱	انواع تحریم‌ها.....
۱۵۲	سلامت اقتصادی و ثبات سیاسی کشورهای هدف.....
۱۵۵	هزینه تحریم‌ها برای کشورهای هدف.....

۱۶۷	هزینه‌های تحمیلی تحریم‌ها به کشورهای تحریم‌کننده.....
۱۷۶	ضمیمه ۴-الف.....
۱۸۹	۵. تحریم‌ها پس از جنگ سرد.....
۱۹۲	دگرگونی سیاست تحریم‌های آمریکا.....
۱۹۶	اهداف جدید تحریم‌ها و تحریم‌شوندگان جدید.....
۱۹۷	سازمان ملل و سیاست تحریم‌ها در دوره پس از جنگ.....
۲۰۰	مداخله کنگره آمریکا در سیاست تحریم‌ها.....
۲۰۵	تحریم‌های دولت محلی و ایالتی.....
۲۰۷	درخشش شگفت‌انگیز «تحریم‌های هوشمند».....
۲۱۳	چالش‌های جدید برای سیاست تحریم‌ها.....
۲۲۶	ضمیمه ۵-الف.....
۲۳۳	۶. نتایج و توصیه‌ها.....
۲۳۹	آیا تحریم‌ها اثربخش هستند؟.....
۲۴۲	توصیه‌های سیاستی: به کارگیری مؤثرتر تحریم‌ها.....
۲۶۹	نتیجه‌گیری: قبل از اینکه خیز بردارید، تمام جوانب را به‌دقت بررسی کنید.....
۲۷۱	ضمیمه ۱-الف.....
۲۷۱	تحلیل اقتصادسنجی تحریم‌های اقتصادی.....
۲۸۷	ضمیمه ۲-ب.....
۲۸۷	تأثیر تحریم‌های اقتصادی آمریکا در تجارت.....
۳۰۷	ضمیمه ۳-ج.....
۳۰۷	روش برآورد هزینه‌های تحریم‌ها به کشور هدف.....
۳۱۳	ضمیمه ۴-د.....
۳۱۳	اسنادی درباره تحریم‌های ایران.....
۳۷۷	ضمیمه ۵-ه.....
۳۷۷	مروری بر تحریم‌های علیه ایران.....
۴۲۳	ضمیمه ۶-و.....
۴۲۳	نمونه گزارش‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا درباره تحریم‌های ایران.....
۴۵۱	کتاب‌شناسی.....
۴۶۲	درباره نویسندگان اصلی.....

پیشگفتار

تحریم‌های اقتصادی اغلب برای پیشبرد و تحمیل اهداف سیاست خارجی مد نظر تحریم‌کننده بر تحریم‌شونده اعمال می‌شوند. تحریم‌کننده ممکن است فقط یک کشور یا ائتلافی از چندین کشور و یا نهادهای بین‌المللی باشند. مشروعیت و حقانیت و حتی اثربخشی تحریم‌های اقتصادی همواره مورد بحث و مناقشه بوده است. برخی معتقدند تحریم‌ها جزء لاینفک ابزارهای سیاست خارجی هر کشوری هستند. در مقابل، برخی دیگر بر این باورند که تحریم‌ها در فضای اقتصادی کنونی که عمدتاً بر تجارت آزاد استوار است کارایی چندانی ندارند. در این بین برخی نیز بر هماهنگی تحریم‌های اقتصادی اعمالی با اهداف سیاست خارجی موردانتظار تأکید دارند. اما امر مسلم این است که تحریم‌های اقتصادی را عموماً می‌توان براساس قوانین و مقررات بین‌المللی تجارت آزاد به بحث و چالش کشید و در بیشتر مواقع آنها را مغایر با اصول اولیه تجارت آزاد یافت؛ چه آنهایی که یک‌جانبه و چندجانبه اعمال می‌شوند و چه آنهایی که نهادهای بین‌المللی مانند شورای امنیت سازمان ملل اعمال می‌نماید.

نکته واضح و میرهن دیگر این است که برخی کشورها با تکیه بر هژمون اقتصادی و سیاسی خود، تحریم‌های اقتصادی را به ابزاری برای پیشبرد مقاصد و مطامع دولت مطبوعش تبدیل نموده‌اند و در حقیقت اهداف سیاست خارجی کشورشان را با همکاری و مشارکت ائتلافی از کشورها یا حتی سازمان‌های بین‌المللی پیگیری می‌نمایند. بدین منظور آنها عمدتاً به ترفندها و استدلال‌های نخبمایی مانند منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای و مقابله با تروریسم و نقض حقوق بشر و جز اینها متوسل می‌شوند. مطالعه سوابق تحریم‌ها نشان می‌دهد که دولت ایالات متحده آمریکا بد طولایی در اعمال چنین رویکردهایی دارد؛ روند تحریم‌های اعمالی این کشور با پایان جنگ سرد و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی نمود بیشتری داشته و بیش از پیش، تحریم‌ها را دستاویزی برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود قرار داده است.

تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران نیز که سابقه آن به روزهای نخستین انقلاب شکوهمند اسلامی ایران بازمی‌گردد بر دلایل بی‌پایه و اساسی استوار است و دولت آمریکا همواره سعی داشته است مقاصد سیاسی خود را از این طریق تحمیل نماید. گفتنی است تحریم‌های این کشور حتی با توافقنامه‌های پیشین فی‌مابین نیز منافات دارد. با وجود این، در بیش از پنج سال گذشته آمریکا عمدتاً با توسل به هژمون اقتصادی خود توانسته است ذول غرب و حتی برخی کشورهای بلوک شرق را در اعمال محدودیت‌های اعمالی علیه ایران اسلامی متحد نماید.

آمریکا در تحریم‌های اعمالی به‌رغم پیگیری اهداف سیاست خارجی نمادین، در اصل زیرساخت‌های اقتصادی و پتانسیل‌های استراتژیک کشور را هدف گرفته است و در صدر آنها نوک

بیگان پیکار تحریم‌ها را با استدلال‌هایی واهی به سوی کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران نشانه رفته است. در حالی که این شرکت از بدو تأسیس مطابق قوانین و مقررات تجارت بین‌المللی به فعالیت در صنعت حمل‌ونقل دریایی بین‌المللی مشغول فعالیت بوده و در زمینه ادعاهای مطروحه هیچ‌گاه شواهد و مستندات محکمه‌پسندی علیه آن تقدیم نشده است. به‌رغم تمامی تحریم‌ها کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به حول و قوه الهی و با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و متعهد و دریانوردان شجاع‌دل، پرچم پر عظمت جمهوری اسلامی ایران را همچنان بر فراز آب‌های بین‌المللی به اهتزاز درمی‌آورد و این موضوع به گواه دست‌اندرکاران و کاروران تحریم‌ها شاهد مسلمی بر ناکارآمدی تحریم‌ها بوده است. کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در طول این مدت همواره سعی داشته با اتکا به مستندات و سوابق، استفاده ابزاری و کاملاً سیاسی آمریکا از تحریم‌های اقتصادی را بیش از پیش آشکار نماید و یکی از آن مستندات، کتابی است که کاروران سابق تحریم‌های آمریکا به رشته تحریر درآورده‌اند و برگردانی از آن تهیه گردیده و تقدیم علاقه‌مندان و دست‌اندرکاران می‌گردد.

محمد حسین داجمر

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل